

Centenarul Marii Uniri A Românilor

Raluca Voicescu

Caliopi (Pia) Brătianu - "Bunica României Mari" - și Ion C. Brătianu

Comuna Livezi aflată în partea de sud-vest a județului Vâlcea, se întinde pe o suprafață de 5580 ha. de-a lungul DN 67 B care leagă Tg.-Cărbunești cu Drăgășanii în partea de nord-sud, iar în vest-est se întinde de la hotarul cu județul Gorj, comunele Dănciulești și Stejari până la hotarul cu comuna Roșiile, la est. Este străbătută de la nord la sud de râul Olteț, având ca vecini în nord comuna Grădiștea, iar la sud comuna Zătreni.

Prima atestare documentară a localității ca așezare umană a fost în anul 1480, 18 ianuarie, prin hrisovul lui Basarab cel Tânăr unde apar ca sate Spineni (azi dispărut) și Pârîieni. Numele actual al localității a luat naștere în urma ultimei împărțiri administrativ-teritoriale a României din anul 1968, când cele două comune de atunci, Tina și Pârîieni s-au unit sub un singur nume-Livezi. În prezent comuna Livezi este alcătuită din 7 sate (Livezi, Tina, Părăușani, Pleșoiu, Pârîenii de Sus, Pârîenii de Mijloc, Pârîenii de Jos) și numără un total de 2322 locuitori (în anul 2016). Deși toponimul Livezi nu are nimic în comun cu denumirile satelor care intră în componență la 1968, duce mai departe o parte semnificativă din istoria neamului nostru.

Una din familiile de boieri care și-au lăsat amprenta asupra localității Livezi a fost familia Pleșoianu, cunoscută încă din secolul al XVII-lea și răspândită în județele Dolj, Mehedinți, Gorj, Vâlcea și Romanați (actualul județ Olt).

Boierii Pleșoieni au stăpânit și locuit în satele Tina, Pleșoi, Spineni și Pârîieni.

Un personaj remarcant, un exemplu de sacrificiu, loialitate, dăruire unui țel suprem, o inspirație a unei întregi familii și nu numai, a fost și va rămâne Pia Brătianu, născută Catrina (Caliopi) Pleșoianu. Pia s-a născut în anul 1841, satul

Pleșoi, județul Vâlcea și avea să devină centrul unei familii cu o încărcătură politică importantă în istoria României.

Tatăl Piei Brătianu a fost pitarul Luca Pleșoianu, singurul fiu al boierului Barbu Pleșoianu, cel care a refăcut biserica satului Mihăiești din județul Vâlcea, iar mama ei a fost Evghenia Pleșoianu (nume de fată Capelleanu), născută în 1822. Mama Piei provenea dintr-o familie numeroasă (16 copii), fiica Stăncuței și a lui Ghiță Capelleanu. La vârsta de 16 ani se căsătorește cu Luca Pleșoianu, iar la 20 de ani moare din cauza frigurilor puerperale. Osemintele acesteia se află în pronausul bisericii Cuvioasa Paraschiva din Râmnicu Vâlcea.

Pia a mai avut o soră, botezată Evghenia și împreună, după moartea mamei, au fost lăsate în grija bunicii Stăncuța Capelleanu, însă numi la 9 luni de viață Evghenia s-a stins. Rămasă singură, Pia a fost alintată mai ales de tatăl său, profund afectat de moartea soției, lucru care îl face să nu se mai căsătorească. Luca Pleșoianu și-a iubit nespus fiica și a vrut să-i dea o educație cât mai bună, trimițând-o la Pension în Craiova. După moartea tatălui său din anul 1856, Pia se găsește în grija a doi unchi conservatori, a bunicii Stăncuța și a Maicii Maximilia, bună prietenă a lui Luca Pleșoianu și soră mai mare a lui I.C. Brătianu. Maica Maximilia rămâne cel mai important pion, fără de care nu era posibilă căsătoria între Ion C. Brătianu și Pia, vâlceanca noastră, fapt ce a generat o anume istorie în țara noastră.

Ion C. Brătianu, în anul 1858 află de la sora lui despre această orfană de 16 ani și povestea nobilei familii din care provenea. Faptul că Luca Pleșoianu donează fetelor de țărani din Mihăiești bani și vite, prin testamentul lăsat, îi trezește lui I.C.Brătianu dorința de se însura, căci găsise persoana potrivită, dornică de a face sacrificii, cum puține ar face.

Sabina Cantacuzino, în lucrarea "Din viața familiei Brătianu" o descrie pe mama sa Pia prin momentul întâlnirii cu tatăl său Ion C. Brătianu: "...era frumoasă, avea mai ales ochi admirabili și, deși răsfățată de mama sa mare...,era crescută în principiile unei familii foarte unite de o femeie cu o purtare exemplară și o energie puțin comună".

Ion C. Brătianu, deja trecut prin prima manifestație politică importantă, Revoluția din 1848, ca cel mai tânăr cap revoluționar, completându-și studiile în Franța, acesta realizează că cea care îi va sta alături ca soție trebuie să-i susțină acest drum politic cu toate repercursiunile pe care le-ar putea avea. Pia primește această condiție și o acceptă numaidecât.

Cei doi unchi nu au fost de acord să dea mâna nepoatei lor celui care și-a cheltuit averea pe politică, dar nu au putut să stea în calea Piei pregătită să ducă o viață de sacrificiu pentru interesele țării și ale poporului român.

Căsătoria a avut loc la Ostrov, Călimănești, două luni mai târziu, după care s-au mutat la Pitești, la sora mai mare a lui Ion, Anica, până la terminarea amenajării casei moștenite de acesta în Ștefănești, numită mai târziu Florica. O mare influență asupra Piei a avut-o Maria Rosetti, soția lui C.A. Rosetti, prieten bun al lui Ion C. Brătianu, alături de care a pus bazele liberalismului. Maria Rosetti a fost pentru Pia Brătianu un model de virtute, devotație și ocrotire.

Din dorința de a-și depăși condiția de femeie cu o educație limitată, îi cere soțului continuarea studiilor pe care le începuse superficial la Pension în Craiova. Odată cu nașterea Floricăi în 1862, se stabilesc la reședința din Ștefănești-Argeș unde, în 10 ani, Pia naște 8 copii: Florica, Sabina (1863-1941), căsătorită cu doctorul Constantin Cantacuzino, Ion (1864-1927), de cinci ori prim-ministru, cel mai mare om politic și de stat al României, Constantin (1867-1950), inginer constructor și agronom, ultimul președinte al PNL, Vintilă (1867-1930), prim-ministru, primar modernizator al Capitalei, Maria (1868-1954), mama poetului Ion Pillat, Tatiana (1870-1840) și Pia (1872-1946), căsătorită Alimăneșteanu.

Familia lui Ion C. Brătianu

În perioada 1864-1865, Ion C. Brătianu pune la dispoziția fruntașilor Partidului Liberal (ai cărui membri erau Goleștii, Bălceștii și Rosetti) două camere din modesta casă de la Ștefănești. Personalitățile secolului menționate s-au perindat pe domeniul Brătianu de la Argeș.

Familia Brătianu trece printr-o perioadă dificilă în anul 1865, când prima născută, Florica, moare de crup, o afecțiune respiratorie. În memoria acesteia, numesc casa din Ștefănești, Florica. Tot în 1865, odată cu lovitura de stat a lui Cuza, Rosetti și Brătianu sunt arestați, iar Pia rămâne la țară în Ștefănești împreună cu copiii Sabina și Ionel, bolnavi de dizenterie și, mai mult de atât, însărcinată cu Dinu.

În noiembrie 1865, Brătianu pleacă în secret pentru a-l aduce pe Principele Carol de Hohenzollern și o lasă din nou pe Pia singură care dă naștere lui Dinu Brătianu. Călătoria și evenimentele din acel an l-au costat scump pe Brătianu care a fost nevoit să vândă moșia dată zestre Piei-Pleșoiul.

Viața politică a lui Ion C. Brătianu era foarte mult solicitată și de multe ori

familia era nevoită să se mute ba la București, ba la Florica. Preocupați de educația celor mici și îngrijorați de repercursiunile ce le-ar putea avea viața la oraș asupra lor, călătoreau des spre Florica, locul lor de suflet unde cei mici erau implicați în treburile gospodărești. Pia își dorea pentru copiii ei o viață educată și se îngrijea să nu lipsească nimic copiilor, chiar dacă în anumite momente situația materială nu era tocmai bună.

Ion C. Brătiniu, Prim-Ministru al României în perioada 24 iulie 1876-9 aprilie 1884 și 9 iunie 1881- 20 martie 1888 a îndeplinit de mai multe ori și funcțiile de Ministru al Afacerilor Externe, Ministru de Finanțe și al Apărării Naționale. Întreaga sa activitate politică a fost copleșitoare și din această cauză au avut loc 3 atentate la viața sa, dar fără succes. A iubit atât politica cât și familia, cu ardoare, s-a implicat decisiv și în educația copiilor; trei băieți ai lui i-au călcat pe urme.

Spre sfârșitul vieții, problemele de sănătate păreau a se agrava, chiar dacă a urmat sfaturile medicului de a se recupera în străinătate și la Govora. Marele om politic și tată responsabil, Ion C. Brătianu, moare la 16 mai 1891 la Florica, unde este și înmormântat după dorința lui, alături de Florica, prima lui fiică.

Pia i-a fost alături în toate momentele de suferință, iar după moartea iubitului ei soț a încercat să acopere golul pe care îl lăsase în urmă Ion C. Brătianu. Avea o personalitate marcantă și reușea tot ce-și propunea. Ținea enorm la solidaritatea și armonia familiei, continuând astfel tradiția pe care întreaga familie a prețuit-o și adus-o mai departe. Același sprijin l-a oferit și băiatului ei, Ionel, care, conform istoricului Ioan Scurtu, în calitate de Prim-Ministru a luat decizia ca România să intre în Primul Război Mondial care s-a finalizat cu realizarea Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918.

Pia a sprijinit și a fost martora tuturor evenimentelor familiei Brătianu din momentul căsătoriei până la moartea sa în anul 1920. De la arestări, atentate, întâlniri politice, expediții neașteptate în afara țării la decizii importante privind interesele țării și înfăptuirea Marii Uniri, Pia a fost sprijinul necondiționat al Brătienilor, nu întâmplător, supranumită "Bunica Marii Uniri".

Pia Brătianu a fost o luptătoare, un exemplu demn al femeii din secolul al XIX-lea. Pentru perpetuarea memoriei acestei femei-simbol, școala construită în anul 1922 de familia Brătianu în capitala țării îi poartă numele. Această școală a fost donată în anul 1925 Ministerului Instrucțiunii, iar în timpul celui de Al Doilea Război Mondial spațiul acesteia a funcționat ca spital. După 1950 a fost numită Școala Rusă, din 1960, Școala cu clasele I-VIII nr. 17, și, începând cu 25 mai 2000, școala este numită "Pia Brătianu".

Casa Florica din Ștefănești, județul Argeș, locul unde s-au născut și au trăit Brătienii, moștenirea neprețuită a lui Ion C. Brătianu, mai apoi a fiului său Ionel, transformată de aceștia într-o clădire-monument, astăzi este Centrul de Cultură "Brătianu" în subordinea Consiliului Județean Argeș.

Cu neamul Brătienilor este înrudită familia scriitorului Ion Pillat, Ion C. Brătianu fiind bunicul poetului. Ion Pillat a avut doi copii: Dinu Pillat și Pia Pillat de la numele bunicii lui, Pia Brătianu.

În legătură cu casa Florica, cu Brătienii și momentele petrecute în castelul de vis al acestora, poetul Ion Pillat a scris versuri memorabile în diferite volume din care, ca Memento, cităm poemele: *Florica*, *Odaia bunicului*, *Ochii bunicii*, *Aci sosii pe vremuri*, *Casa cu amintiri* ș.a. Nu întâmplător, în legătură cu poetul Ion Pillat, istoria literară menționează moșia Florica și Miorcani.

Bibliografie

- . Cantacuzino Sabina, *Din viața familiei Brătianu* (vitage) 1821-1891, București, Editura Humanitas, 2013
- . Rădulescu Richard Marian, *Monografia comunei Livezi*, Craiova, Editura Sitech, 2011, p. 9 ; 12 ; 46-48
- . Săraru Dinu, *Râmnicul meu*, Rm. Vâlcea, Editura Praxis a Arhiepiscopiei Râmnicului, 2017, p. 29-35
- . Wikipedia, enciclopedie liberă
- . școala17pb.ro
- . poezie.ro
- . cj.argeș.ro
- . râmnicuvalceaweek.ro
- . revistaclipa.com